

Det er Justitsministeriets opfattelse, at det i sådanne situationer er ubetænkeligt, at retten ved én kendelse kan tillade politiet at foretage flere ransagninger. Det overlades således til retten at vurdere, om der i den konkrete sag er et behov herfor.

Det foreslås derfor, at der i retsplejelovens § 799 indføjes en hjemmel til, at retten kan bestemme, at der inden for det tidsrum på indtil 4 uger, der fastsættes efter stk. 2, kan foretages gentagne hemmelige ransagninger. Retten skal i kendelsen tage stilling til antallet af gentagne hemmelige ransagninger, som politiet kan gennemføre inden for den fastsatte frist. Hvis særlige grunde taler derfor kan retten fastsætte, at politiet kan foretage et ubestemt antal hemmelige ransagninger.

Der henvises til lovforslagets § 2, nr. 6.

3.4. Aflæsning af oplysninger i informationssystemer (dataaflæsning)

3.4.1. Gældende ret

En kendelse om tilladelse til ransagning af bolig eller andet husrum giver normalt politiet adgang til at undersøge det løse, der befinder sig i eller på ejendommen. Ransagningen omfatter således inventar og papirer i boligen, samt indholdet af aflåste genstande, jf. retsplejelovens § 793, stk. 1, nr. 1.

Ransagningen omfatter også undersøgelse af elektroniske medier, der på samme måde som papirer er egnede til at være bærere af et meningsindhold. Det vil derfor være ransagning, hvis politiet aflæser en diskette, der findes under en ransagning, eller oplysninger, der er lagret i hukommelsen på en computer, ligesom det anses for ransagning at afspille en besked, der tidligere er indtalt på en telefonsvarer.

Der vil ligeledes være tale om ransagning, hvis politiet aflæser elektroniske meddelelser (e-breve mv.), som den mistænkte har modtaget, eller kopier af e-breve, som den mistænkte har afsendt. En sådan ransagning kan eventuelt foregå uden, at den mistænkte eller andre gøres bekendt hermed og uden tilkaldelse af vidner efter bestemmelsen i retsplejelovens § 799 om hemmelig ransagning.

Derimod vil »aflytning« af kommunikationen (korrespondancen) mellem en mistænks computer og andre computere – ligesom aflytning af en telefonsamtale – være et indgreb i meddelelseshemmeligheden, der er omfattet af reglerne i retsplejelovens kapitel 71.

Reglerne om ransagning giver således ikke politiet adgang til – f.eks. via telefonnettet – at aflytte digitale meddelelser i form af elektronisk post (e-post) mv. under disses forsendelse. Sådanne indgreb må derfor

finde sted efter reglerne i retsplejelovens kapitel 71 om indgreb i meddelelseshemmeligheden.

Om afgrænsningen over for andre straffeprocessuelle indgreb henvises til betænkning nr. 1159/1989 om ransagning og beslaglæggelse, s. 39-42, betænkning nr. 1377/1999 om børnepornografi og IT-efterforskning, s. 72-78, og Folketingstidende 2000-01, tillæg A, s. 5714-5715.

Det har i nogle tilfælde vist sig praktisk umuligt at gennemføre aflytning af kommunikation i form af e-post, selv om lovens betingelser herfor er opfyldt. Et sådant tilfælde forelå i en sag, hvor Højesteret afsagde kendelse den 19. marts 2001. Kendelsen er gengivet i *Ugeskrift for Retsvæsen 2001, side 1276*.

I denne sag, der vedrørte narkotikahandel, var betingelserne i retsplejeloven for at foretage aflytning af telekommunikation i form af e-post, der blev afsendt fra en computer i en lejlighed i en etageejendom, samt for at pålægge danske teleselskaber at oplyse politiet, hvilke kommunikationsapparater der havde været sat i forbindelse med denne computer, opfyldt.

Teknisk var det imidlertid ikke muligt for politiet at gennemføre aflytningen, da installation af aflytningsudstyret i ejendommen medførte stor risiko for, at efterforskningen ville blive afsløret. Desuden var det ikke muligt for politiet at »sortere« e-post afsendt fra mistænks computer fra den e-post, som blev afsendt af andre beboere fra andre computere i den pågældende ejendom.

Politiet anmodede på den baggrund tillige om retens tilladelse til at installere et såkaldt »sniffer-program« i den mistænks computer. Ved et sådant program ville politiet uden den mistænks vidende automatisk få tilsendt kopi af alle elektroniske meddelelser, som blev afsendt fra den mistænks computer.

Dette særlige edb-program indebærer endvidere mulighed for, at politiet kan registrere samtlige indtastninger, som brugeren af computeren foretager. Programmet kan således registrere og videresende oplysning til politiet om, at computeren bliver åbnet, at der foretages opkald til internetadresser – f.eks. hjemmesider – samt indtastninger i øvrigt på computeren, herunder oprettelse, indtastning og redigering af dokumenter, regnskaber mv.

Byretten og en dommer i landsretten afviste indgrebet under henvisning til, at bestemmelsen i § 791 a, stk. 3, om særlig kvalificeret observation efter sin ordlyd alene vedrører observation af personer, der befinder sig i en bolig eller andet husrum, og at indgrebet ikke kunne anses for omfattet af en analogi af bestemmelsen. To dommere i landsretten fandt derimod, at anvendelse af dette edb-program kunne sidestilles